

Ang Paghahanap ng Liwanag at Kaligtasan: May Papel Ba Ang Mga Sosyalista?

RANDOLF S. DAVID

Ang paghahanap ng liwanag at kaligtasan ay isang matinkad na katangian ng ating kasalukuyang panahon. Lubhang napakabilis ng pag-ikot ng mundo at napakaraming nangyayari. Sa halos isang iglap, buong mga republika ay nagkakawatak-watak. At mula sa mga maliliit na piraso ng mga naagnas na bansa – aug marami dito ay teritoryo ng dating kampo ng sosyalismo – pinapanday ng apoy ng giyera ang mga lumang damdaming etniko. Samantalang sa iba pang bahagi ng Kanlurang Europa, patungo naman sa pagsasama-sama ng mga malalaking nasyon aug nagiging daloy ng kasaysayan. Aug mga maliliit at mahihina ay lalo pang nagkakawatak-watak, habang ang mga malalaki at malalakas ay nagsasama-sama.

Sadyang napakabilis ng mga pangyayari. Dito sa atin, halos hindi na natin ito napapansin sa dahilang sumabay naman ang mga nakayayanig na hagupit ng Inang Kalikasan. Sa bawat hampas nito, wari'y lalo lamang nalalantad ang ating kawalan ng proteksiyon at kahinaan bilang isang lahi at lipunan.

Ito'y mga panahon ng paghahanap ng direksiyon. Ngunit wari ay wala sa mga aktibong alternatibong kilusang pulitikal ang nakapagbibigay ng malinaw at kaakit-akit na gabay sa ating mga kababayan sa oras ng kanilang paghahanap. Sa halip, marami sa mga Pilipino ang nahahatak sa batu-balani ng sari-saring kilusan o kapatirang milenaryo.

Nariyan halimbawa ang *Good Wisdom For All Nations* ni Alileo Bernaldez Pen na nakahatak na ng di-kukulangin sa apatnapung libong katao, lahat nagbayad ng tig-aapat na raang piso upang maging bahagi ng kaniyang tinaguriang Reserve Manpower, at tulad ng naunang grupo ni

*Halaw sa Talumpating Binigkas sa Ika-6 KONGRESO NG BISIG, Hulyo 12, 1992, SOLAIR, UP CAMPUS (*Speech delivered at the 6th Congress of the Bukluran sa Ikauunlad ng Sosyalistang Isip at Gawa (BISIG), July 12, 1992, SOLAIR, UP Campus.*)

Valentin de los Santos, wari'y handang sumuong sa mga bala ng militar. Lahat naghahangad ng trabaho, sila ay sinuklian ng pangakong kaligtasan sa loob ng mga pader ng itatayong "Avenue Square" sa Botolan, Zambales. Kamangmangan? Huwag tayong basta-bastang humusga; mas mabuting umunawa.

Narinig na rin ninyo marahil ang *E.T. Cetera*, isang bagong tatag na grupo, sa pangunguna ni Augusta de Almeidda, may isang libong miyembro pa lang sa ngayon ngunit dumarami, at patuloy na bumibighani sa nakararaming Filipino, bata o matanda, may-kaya o maralita, edukado o mangmang. Mga *spaceship* ng taga-ibang planeta ang masusing minamatyagan ng mga ito. Sa takdang panahon, isang malaking spaceship daw ang bababa sa ating mundo upang isakay ang mga pinili ng Dakilang Maykapal at ilapag sa isang planetang katulad din ng atin ngunit hindi pa nakatitikim ng mapangwasak na kamay ng tao. Ganun din ang pangako: kaligtasan, hindi lamang ng laman, kundi higit pa, ng kaluluwa.

Sa mga araw ng Linggo, ang marami sa at, ng mga kababayan ay naroroon din sa Luneta, hindi na upang mamasyal lamang, kundi upang makibahagi sa mga lingguhang pagtitipon ng *El Shaddai* ni Brother Mike. Sa aking tantiya, hindi kukulangin sa isandaang libo katao ang regular na nakikinig at nakikiisa sa mga pangaral at pag-awit ni Brother Mike sa Luneta tuwing Linggo. May halong healing o ispiritwal na paggagamot, may halong panalangin at pag-awit – gayunman walang makikilang espesyal na katangian sa mga palabas ng *El Shaddai*, maliban sa kapal ng mga tao. Kaligtasan sa sakit at sa anumang sakuna o kamalasan – tila ito ang hinahanap ng marami. Aking napag-alaman na ang marami sa kanila ay mga Katoliko; pero bakit wala sila sa mga simbahan?

"The Messianism of the Disoriented Poor" – Ang Mesiyанизmo ng Mga Maralitang Tinuliro - iyan ang bansag ng manunulat na si Norman Cohn sa mga kilusang ganito. Bukod sa maralita, ang pinakamarami sa kanila na sumama sa mga kilusang ito ay mga karaniwang migrante sa siyudad, mga dating magsasakang itinaboy sa lupa, na ngayon ay mga casual na manggagawang walang pirmihang hanapbuhay. Ani Propesor Cohn,

....[S]uch people, living in a state of chronic frustration and anxiety, formed the most impulsive and unstable elements in medieval society. Any disturbing, frightening or exciting event – any kind of revolt or revolution, a summons to a crusade, an interregnum, a plague or a

famine, anything in fact which disrupted the normal routine of social life – acted on these people with peculiar sharpness and called forth reactions of peculiar violence. And one way in which they attempted to deal with their common plight was to form a salvationist group under a messianic leader.... On strength of inspirations or revelations for which he claimed divine origin this leader would decree for his followers a communal mission of vast dimensions and world-shaking importance. The conviction of having such a mission, of being divinely appointed to carry out a prodigious task, provided the disoriented and the frustrated with new bearing and new hope. It gave them not simply a place in the world but a unique and resplendent place. A fraternity of this kind felt itself an elite, set infinitely apart from and above ordinary mortals, sharing in the extraordinary merits of its leader, sharing also in his miraculous powers. Moreover the mission which attracted these masses from the neediest strata of the population was – naturally enough – a mission with which was intended to culminate in a total transformation of society. (N. Cohn, *The Pursuit of the Millennium: 1970*: 59-60)

Marahil isang relihiyon, sekta o kulito aug dapat nating itatag kung ang simpleng nais natin ay ang makalikom lamang ng maraming miyembro na tapat na dadalo sa lahat rig miting at hindi nakalilimot na magbayad ng butaw. Bagamat ito ay biro, may seryosong pahiwatig ding taglay.

Tayo ay isang kilusang nagpupunyagi para sa pagbabago. Nabubuhay tayo at kumikilos sa isang lipunang pinaghaharian ng iilan Aug mithiin natin ay para sa isang lipunang may demokrasya, may kapayapaan, may pagkakapantay-pantay ng karapatan at oportunidad, may malasakit sa kapwa at pagkalinga sa kalikasan. Kung tutuusin, hindi ito gaanong naiiba sa mga daigdig na pinapangarap ng mga kapatirang milenaryo na nakakalat sa maraming pahina ng ating kasaysayan. Hiridi nga ba't ang mga kapatirang ito – ayon kay Reynaldo Ileto (*Pasvon and Revolution, 1979*) – ang pinagkunan ng unang lakas ng Katipunan ni Andres Bonifacio, isangdaang taon na ngayon ang nakalilipas?

Ang malaking pagkakaiba rig milenaryanismo at sosyalismo, sa tingin ko, ay nasa pagtiyak ng landas patungo sa bagong kaayusang ito. Ang mga milenaryo ay humahango ng pag-asa sa mga himala. Aug ating kapatirang sosyalista ay naniniwala lamang sa makataong gawa - sa pagbabagong maaaring ibunga ng sama-samang pagkilos at pagsisikap ng tao na isakatuparan, sa lakas ng kanilang pananalig sa kapwa at sa Poong

Maykapal, ang minimithing Bagong Herusalem dito mismo sa lupa at sa ating mismong panahon. Hindi Mesiya o isang propetang may espesyal na linya sa Diyos ang inaasahan nating tutukoy sa landas ng pagbabago, kundi ang pinagsamang talino at pag-unawa ng mga pamayanang pinagbukbod ng matibay na paglitiwala sa sariling kakayahan.

Ngunit paano naming maitatatwa ang katotohanang ang mga kilusang milenaryo ang patuloy na nakahahatak sa mga api at maralita ng ating lipunan at nakapagbibigay sa kanila ng bisyon at lengguwaheng angkop sa kanilang mga pangarap, at hindi tayo na naninindigan sa kapangyarihan ng ating ideyolohiya?

Sadyang nakaaakit ang panlipunang mito o “social myth” ng mga milenaryo: ang larawan ng isang kikap-atang transpormasyon ng lahat ng bagay, kung saan walang mayaman at walang mahirap, may kasaganahan para sa lahat at may kaligtasang panghabampanahon. Angkop na angkop ito sa damdamin ng kawalan ng lakas ng mga maralita, ng kanilang demoralisasyon at pagpupuyos ng kanilang kalooban dahil sa nakikita nilang lagapan na kawalan ng katarungan sa lipunan.

Ang kawalan ng lakas na dama nila sa pang-araw-araw na pakikibaka upang mabuhay ay lalo pang pinatitindi ng mga sipa ng kalikasan na kanilang nilalapatan ng malalim na kahulugan, mga kahulugang nagsisilbing patunay sa katotohanan ng kanilang mito: mga lindol, ang pagsabog ng bulkan, ang higanteng pagbaha sa Ormoc, ang Red Tide, ang pagbalik ng kolera, ang mahabang tagtuyot, pati na ang mga brownout at ang darating na pesteng idudulot ng pagkalat ng AIDS. Kung baga, – wala na ngang laban sa mga makapangyarihan sa lipunan, wala pa ring laban sa pagngangalit ng kalikasan. Sa harap ng ganitong kapahamakan, walang ibang magagawa kundi magsisi, manalangin, at umasa sa nalalapit na ikalawang pagdating ng Dakilang Tagapagligtas.

Sa kabilang banda, ang mga panlipunang mitong karaniwan nang itinatambal sa mga sosyalista – ang mga bayan ng namamayaning sosyalismo - ay isaisang nalalansag at nadudurog sa ating mga harapan. Hindi na baleng kailanman ay hindi natin iniugnay ang ating mga sarili o ideyolohiya sa Romania ng mga Ceausescu, o sa mga iba pang rehimeng Stalinista sa Silangang Europa. Hindi pa rin maiwasan na ang pagbagsak ng mga rehimeng sosyalista ay gagamitin at gagamitin ng ating mga kaaway upang ipagdiin ang kabiguan ng ating mga simulain. Tapos na ang

kasaysayan, wika nga ng isang mapangahas na propeta ng kapitalismo (Francis Fukuyama), at ang nasa dulo nito ay kapitalismong liberal. Ang alternatibo ng sosyalismo ay napatunayan na raw na bangkarote, batay sa nangyari sa Silangang Europa.

Bagamat ang demokratikong sosyalismong matagal na nating ipinaglalaman ay sadyang taliwas sa buod ng umiral at ngayo'y naaagnas na sosyalismo, at hindi natin dapat ipagluksa ang pagyao ng mga diktadurang sosyalista, gayunman apektado pa rin tayo ng pandaigdigang demoralisasyon sa hanay ng mga nagtataguyod ng alternatibo sa kapitalismo. Ito ang dahilan kung bakit sa bawat sulok ng daigdig, hindi ang sariling krisis ng kapitalismo ang nabibigyan ng pansin, kundi ang pagpanaw ng sosyalismo.

Subalit masdan niyo: kapag nais ng World Bank na ipangalandakan ang supetyoridad ng kapitalisino bilang landas tungo sa kaunlaran, hindi naman ang mga kapitalistang kaayusan ng Kanlurang Europa at Hilagang Amerika ang binabanggit. Malalim din ang krisis ng kapitalismo. Sa katunayan, ang mga makabagong modelo ng kaunlaran, ay ang South Korea, Taiwan, at Singapore - pawang mga bansang may anyong kapitalista ngunit pinangingibabawan ng isang makapangyarihan at mapanghimasok na estado. Hindi ito ang mga huwaran na ipinangangalandakaang *privatization, deregulation, at import liberal* na matagal naginilalako ng IMF at WB. Kaya't hindi na nakapagtataka na sa paghahanap ng mga bagong modelo ng lipunan, hindi sa Amerika o sa Kanluran nakatingin ang Tsina kundi sa Singapore: isang lipunang maunlad at maayos, ngunit dominado ng estado ang kaniyang mamamayan.

Gayunman, sadyang matindi ang krisis ng mga sosyalista. Higit kailamnan, higit nating linawin ang kahulugan ng sosyalismo sa bagong panahon. Kung hindi tayo susuko at sasamba sa altar ng kapitalismo, gaano man ka-liberal ito, anong uri ng kaayusan ang maaari nating ipalit dito na kapani-paniwala at katanggap-tanggap. Kung baga, sa pagkalansag ng mga bansang sosyalista, tayo'y nawalan ng mito, kahit na sabihin pang iba naman talagang sosyalismo ang hinahangad natin.

Sa aking paningin, dalawang di-magkahiwalay na landas ang maaari nating tahakin. Una, maaaring angkinin ng mga sosyalista ang papel ng kritiko o tagapunang umiiral na kaayusan – isang *gadfly*, kung tawagin. Mula sa perspektiba ng demokrasya at katarungang panlipunan, maaaring

sukatin ng mga sosyalista ang bawat programa ng isang rehimen nang hindi muna kailangang ipagtanggol ang rekord ng mga lipunang sosyalista.

Ikalawa, at sa aking palagay, pinakamahalaga, kailangang kumilos ang mga sosyalista sa antas at larangang lokal upang kahit paano'y mabuo ang balangkas ng panlayanang sibil at maibalik ang kumpiyansa sa sarili ng mga taong nahiwalay sa kanulang mga kinagisnang komunidad at kultura. Gaya ng sinikap kong puntuhin kanina, ang makakaharap natin dito ay ang mga kilusang milenaryo na sumasakay sa kamangmangan, demoralisasyon at kawalan ng tiyaga ng nakararaming madla.

Sa mga nakaraang panahon, nakagawian na natin bilang mga sosyalista ang kumilos lamang sa pambansang larangan. Mga malalaking isyu ng sambayanan at ang makasaysayang pag-agaw ng kapangyarihang estado ang naging sentro ng ating mga pagpupunyagi tungo sa sosyalismo. Alinsunod dito, kinilala natin ang kilusang manggagawa bilang gulugod ng kilusang pagbabago. Nakaligtaan natin ang mga pamayanan at ang maliliit na sektor na dati nang isinasantabi bilang mga sektor na walang pangunahing potensiyal na rebolusyonaryo. Ang ating mga pagkilos at mga diskurso ay hindi naunawaan ng nasa. Hindi natin naakit ang kanilang simpatiya, sapagkat walang kagagawan sa kanilang mga mithiin sa pang-araw-araw ang mga malalaking isyung dinadala natin. Sa madaling salita, ni hindi tayo naka-*first base* sa kanilang *world view* o pandaigdigang pananaw.

May mayamang puwang na binubuksan ang bagong pasang Local Government Code para sa mga kilusang nagnanais makilahok sa larangang lokal. Ang magagandang probisyon ng batas na ito ay mananatiling hungkag kung hindi susubukan ng mga kilusan ng alternatibong pulitika na seryosohin ang hamon ng demokrasya sa ibaba. Ang mga *non-governmental organizations* at *people's organizations* ay inaanyayahang maging bahagi ng mga istruktura ng pag-aaral at pagtakda ng mga patakarang pangpamayanan, at pati na rin sa pamamahala ng *local government units*. Ang puwang na ito ay madaling gamitin ng mga *local warlords* upang hadlangan ang anumang *power-sharing* na iniisip ng Local Government Code, at upang panatilihin ang kanilang kapangyarihan. Subalit naririyang ang letra ng batas - nagbabadya ng pag-asa, ngunit hindi nag-aalok ng garantiya. Mahabang preparasyon pa rin ang dadaanan ng mga tunay na NGOs at POs. Kailangan din silang magkaisa bilang isang prente laban sa mga negosyante, panginoong may-lupa, at pulitiko.

Ang kasalukuyang administrasyong Ramos ay sumasakay sa slogan ng *people empowerment*. Ang mungkahi ko ay gawin natin itong kalasag at sandata sa pagpapalawak ng *democratic space* sa antas ng komunidad.

Ito lang ang tanging paraan upang maiangat natin ang kalagayan ng mga maralita sa mga sulok ng lungsod at lalawigan, at upang mahadlangan natin ang lumalawak na impluwensiya ng mga kilusang milenaryo na nangangako ng katubusan sa altar ng depolitisasyon.

Kung tayo ay matagumpay sa mga unang hakbang na ito, marahil maaari na tayong mangarap na sa mga susunod na taon, ang dudumugin ng mga maralitang tinuliro ng kahirapan at kawalan ng pag-asa ay hindi na ang El Shaddai ni Brother o ang mga ET ni Augusta de Almeida, kundi ang mga talakayan at mobilisasyon ng nagkakaisang hanay ng mga progresibong puwersa. ❀

The Search for Hope and Salvation of the Filipinos: Do Socialists Have a Role?

(This is a shortened English version written by Josef Leroi L. Garcia.)

The world is being overrun by the fast pace of change. In Europe, we see the dissolution and division of former socialist republics even as their capitalist counterparts in the same continent come together to form a European community. In the Philippines, these changes almost went unnoticed as these happened at around the same time as the destructive lashes of mother nature. Every lash seems to remind us of our helplessness and weakness as a nation.

At the same time, the present is also a time for searching for directions. Yet in the Philippines, it is not the progressive mass movement which has been able to capture the imagination of the masses of Filipinos in their search for answers. Instead, it is the different millenarian groups, equally varied in their forms, which attract the people's attention and devotion.

There is the *Good Wisdom for All Nations*, a queer religious group which recruits devotees first by promising them employment in the building of a

so-called "Avenue Square," a New Jerusalem which is to be built at a rural town in Western Luzon. They have replicated the activism of Valentin de los Santos's Lapiang Malaya when they confronted the riot police in front of Camps Crame and Aguinaldo along EDSA, the same site of the famed February People Power uprising which ousted Marcos. They were asking the military to wrest power from the politicians who, they say, snatched it away from the masses. The group numbers about 40,000 and is led by a messianic leader.

There is the *E.T. Cetera* group which pins the salvation of the people on the coming of a spaceship which will carry the chosen ones to an earth-like unravaged planet while the earth itself is being rebuilt. Jesus Christ is said to be the leader of the aliens. The group continues to attract adherents.

There is the *El Shaddai*, another religious group which performs feats of spiritual healing which guarantee to the devotee freedom from diseases. Every Sunday in Luneta Park, about a hundred thousand gather to take part in the singing and dancing which is led by another reverend preacher.

Norman Cohn calls this the "messianism of the disoriented poor." In present Philippine society, the poor are the marginalized and powerless majority, driven away from rural lands and threatened by starvation in the cities as they search for employment.

Cohn holds that in times of very deep crises, the poor and marginalized are driven to search for salvation in the form of a religious mission led by a messiah which gives them a unique and special role in the world. Here, they share in the miraculous powers of the divine and are set apart from ordinary mortals. But the other mission, the total transformation of reality, actually is the more attractive mission to the poor.

But BISIG is also a movement for social transformation. It exists and works for a society that is democratic, peaceful, egalitarian, humanist, and that has respect for the environment. Its ideals are not very different from those of the people who join the millenarian groups. Actually, such kind of groups has been the initial source of energy of the national liberation movement of the late 1800s.

But their differences lie in their view of transformation. The millenarians pin their success on miracles and a prophet who has a direct line to God. BISIG believes in the collective power of the people and the praxis which results from their efforts, in the strength of its faith in humanity and the justness of God, as it works for the establishment of a new Jerusalem here and now, and not there and after.

But we have to account for the strength of the millenarian groups. They promise instant salvation after offering simple answers to the questions of our times. This fares well with the depressed state of the majority which looks for quick medication to long-running social problems aggravated by natural disasters. They search for a just society where everyone is prosperous. Indeed, it seems that in the present chaos that is Philippine society, only with the second coming of the messiah can this dream be accomplished.

For our part, even as we have not identified our movement with the crumbled socialist regimes of East Europe, still, the failure of the socialist myth will be used by our enemies to point out to the inescapable course of our cause. Based on the demise of East European socialism, they have declared the end of history and the triumph of capitalism. Even as we oppose the socialism that existed in Europe since this is contrary to our democratic socialism, we nevertheless are affected by the demoralization that pervades the forces offering an alternative to capitalism.

But is it not that when the IMF-WB declares the superiority of capitalism, it does not cite the examples of the West? It is the newly-industrialized countries (NICs) which are the new models of development, countries with strong industrializing economies but with a dominant state. These are not the models of privatization, deregulation, and import liberalization which the IMF-WB urges us to follow. That is why in the search/or models, China does not look to the West but to the East where the so-called NICs are.

But the problems of socialism still bug us. Where do we turn to even if we have not looked up to the failed model of East Europe?

In my view, there are two courses of action we can undertake at present First, we can act as critics of the status quo using our vision of a just and humane society. Second, we must work at the local level using the

new Local Government Code (LGC). In this we hope to bring back the framework of civil society, thereby restoring the self-confidence of the people who have been disinherited of their community and culture. In this arena, we will have to face the millenarians who thrive on the ignorance, demoralization, and lack of patience of the masses.

In the past, we have occupied ourselves with the national scene, the capture of state power, and other concerns that are national in scope. We have also given much attention to the role of the workers' movement as the backbone of the movement. We have ignored the local communities and the smaller sectors. Thinking that they lacked revolutionary fervor. Our kind of work and discourse did not find its way to the consciousness of these masses. We were not able to touch ground with their wand-view.

The Local Government Code has good provisions. But they are good only insofar as we are able to make use of them. It offers new arenas by stating that NGOs and POs should have a role in governance and policy-making in the local governments. But the LGC could also be used as a tool by the local warlords. The law offers no guarantees, but it offers hope. At the same time, we can use the pronouncements of Pres. Fidel Ramos on "people empowerment" to expand the democratic space at the local level,

This is the only way by which we can help change the consciousness of our people, away from the beguiling promises of the millenarians. If we are successful in this, then maybe soon we will have every reason to expect people massing at the discourses and mobilizations of the progressive movement, instead of those of the millenarians. ❀